

Սրբազան պատերազմ և պետություն. Ավարայրի ոգեկոչումներն ազգային պետության հիմքերում

Մատենագիտություն

Գրքեր

1. Աբեղյան, Մանուկ, *Երկեր*, հ. Է (Երևան: ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ., 1975):
2. Աբեղյան, Մանուկ, *Հայոց հին գրականության պատմություն*, գիրք Ա. (Երևան: ՀՍՍՌ ԳԱ հրատ., 1944):
3. *Աբրահամ Խոստովանողի Վկայք Արեւելից*, աշխատասիրութեամբ Գալուստ Տէր-Մկրտչեանի, 1897-1900 (Էջմիածին: Տպարան գիտական ինստիտուտի, 1921):
4. Աբրահամյան, Լևոն, Աղասի Թադևոսյան, Թամար Հայրապետյան (խմբ.), *Ավանդականը և արդիականը հայոց մշակույթում* (Երևան: ՀՀ ԳԱ «Գիտություն» հրատ., 2010):
5. Ադունց, Նիկողայոս, *Երկեր*, հ. Ա (Երևան: Երևանի համալսարանի հրատարակչություն, 2006):
6. Ազատյան, Վարդան, *Ուլքեր արեցին հեղափոխությունը* (Երևան: Հովհաննիսյան ինստիտուտ, 2019):
7. Աթայեան, Արշակ, *Սալմաստ* (Նոր-Ջուղա: Ս. Ամենափրկիչ վանքի տպարան, 1906):
8. Ալիշան, Ղեւոնդ Մ., *Յուշիկք հայրենեաց հայոց* (Վենետիկ: Ս. Ղազար, 1869):
9. Ակինեան, Ներսես, *Եղիշէ վարդապետ և իւր պատմութիւնն հայոց պատերազմին*, հ. Ա (Վիեննա: Մխիթարեան տպարան, 1932), հ. Բ (Վիեննա: Մխիթարեան տպարան, 1936):
10. Ակինեան, Ներսես վ., *Կարմիրն Վարդան և Աւարայրի ճակատամարտը ըստ Ղազար Փարպեցւոյ* (Վիեննա: Մխիթարեան տպարան, 1951):
11. Այվազյան, Հովհաննես (խմբ.), *Քրիստոնյա Հայաստան հանրագիտարան* (Երևան: Հայկական Հանրագիտարան հրատարակչություն ՊՈԱԿ, 2002):
12. Աշճեան, Մեսրոպ արք. (խմբ.), *Ավարայրի խորհուրդը* (Երևան: Մուղնի հրատ., 2003):
13. Ասատրյան, Ասատուր, *Ավագ լեյտենանտ Պատրիկ Գազազյան* (Երևան: ՍՍՌՄ ԳԱ հայկ. ֆիլիալ, 1943):
14. Արուսյակ Տերչանյան, *Հայ առաքելական եկեղեցին երկրորդ համաշխարհային պատերազմի տարիներին (1939-1945 թթ.)* (Երեվան: ՀՀ ԳԱ Նոր կյանք ինստիտուտ հրատ., 2001):
15. Բայադյան, Հրաչ, *Երևակայելով անցյալը. Խորհրդահայ արդիականության պատումներ* (Երևան: Հեղինակային հրատարակչություն, 2020):
16. Գամառ-Քաթիպա, «Քաջ Վարդան Մամիկոնյանի մահը», *Կռունկ Հայոց աշխարհի*, 1861, թիվ 7, էջ 513-530:
17. Գարագաշեան, Անտոն, *Քննական պատմութիւն Հայոց ըստ նորագոյն պատմական լեզուաբանական եւ բանասիրական տեղեկութեանց, մասն Ա. Նախնական ժամանակ* (Կոստանդնուպոլիս: Տպագրութիւն Յովսէփայ Գավաֆեան, 1880):

18. Գարագաշեան, Անտոն, *Քննական պատմութիւն Հայոց ըստ նորագոյն պատմական, լեզուաբանական եւ բանասիրական տեղեկութեանց*: Մասն Բ. Պատմական ժամանակ: Արշակունիք ի ժամանակի հեթանոսութեան (Թիֆլիս: Տպարան Մ.Դ. Ռօտինեանցի, 1895):
19. Գարագաշեան, Անտոն, *Քննական պատմութիւն Հայոց ըստ նորագոյն պատմական, լեզուաբանական եւ բանասիրական տեղեկութեանց*: Մասն Գ. Պատմական ժամանակ: Արշակունիք ի ժամանակի քրիստոնէութեան մինչեւ ի բարձունն նոցա (Թիֆլիս: Տպարան Մ.Դ. Ռօտինեանցի, 1895):
20. Գարագաշեան, Անտոն, *Քննական պատմութիւն Հայոց ըստ նորագոյն պատմական, լեզուաբանական եւ բանասիրական տեղեկութեանց*: Մասն Դ. Պատմական ժամանակ: Ժամանակ Անտէրնչութեան, մինչեւ ի վախճան Ե. դարու: Մատենագրական եւ կրօնական շարժումը (Թիֆլիս: Տպարան Մ.Դ. Ռօտինեանցի, 1895):
21. Դավթյան, Համլետ, *Մեզ անծանոթ Վարդանանց պատերազմը. Հայաստանյայց Առաքելական եկեղեցին և մեր պատմության ընթացքը* (Երևան: Գասպրինտ, 2012):
22. Դեմիրճյան, Դերենիկ, *Երկեր*, հ 10, (Երևան: ՀՍՍՀ ԳԱ, 1985):
23. Դեմիրճյան, Դերենիկ, *Վարդանանք* (Երևան: Հայպետհրատ, 1943):
24. Դեմիրճյան, Դերենիկ, *Վարդանանք* (Երևան: Հայպետհրատ, 1946):
25. Դեմիրճյան, Դերենիկ, *Վարդանանք* (Երևան: Հայպետհրատ, 1951):
26. Դեմիրճյան, Դերենիկ, *Վարդանանք* (Երևան: Հայպետհրատ, 1954):
27. Դեմիրճյան, Դերենիկ, *Վարդանանք* (Երևան: Հայաստան, 1968):
28. Դեմիրճյան, Դերենիկ, *Վարդանանք* (Երևան: Լույս, 1987):
29. Դեմիրճյան, Դերենիկ, *Վարդանանք* (Երևան: Բուկինիստ, 2012):
30. Եղիշէ, *Վասն Վարդանայ եւ հայոց պատերազմին* (Երևան: ԵՊՀ հրատ., 1989):
31. Երեմյան, Սուրեն, *Ամիրսպասալար Ջաքարիա Երկայնաբազուկ* (Երևան: ՍՍՌՄ ԳԱ հայկ. ֆիլիալ, 1944):
32. Ջարյան, Նաիրի, *Սովետական Միության հերոս կապիտան Ն.Գ. Ստեփանյան* (Երևան: ՍՍՌՄ ԳԱ հայկ. ֆիլիալ, 1943):
33. Էլիզբեկյան, Հ., *Գեներալ-ադյուտանտ Մ.Տ. Լոռիս-Մելիքով* (Երևան: ՍՍՌՄ ԳԱ հայկ. ֆիլիալ, 1942):
34. Թուրշյան, Հարություն, *Սարդարապատի հերոսամարտը* (Երևան: Հայաստան, 1969):
35. Լեո, *Մեսրոպ Մաշտոց* (Երևան: Երևանի պետական համալսարան, 1962):
36. Լեո, Ս. *Մեսրոպ* (Թիֆլիս: Հերմես, 1904):
37. Լեո, *Վարդանանք* (Թիֆլիզ: Սլօվօ, 1916):
38. Խալաթեան, Գրիգոր, *Ղազար Փարպեցի և գործք նորին* (Մոսկուա: Imprimerie d'Othon Herbeck, 1883):
39. Խառնադյան Հրանուշ, Գայանե Շագոյան, Հարություն Մարության, Լևոն Աբրահամյան (խմբ.), *Ստալինյան բռնաճնշումները Հայաստանում. Պատմություն, հիշողություն, առօրյա* (Երևան: ՀՀ ԳԱ «Գիտություն» հրատարակչություն, 2015):
40. Խոստիկյան, Միսաք, *Ղավիթ փիլիսոփան* (Երևան: Հովհաննիսյան ինստիտուտ, 2020):
41. Կիւլէտէրեան, Բաբգէն *Հայաստանեայց եկեղեցին հինգերորդ դարու մէջ* (Կ. Պոլիս: Վ. և Հ. Տէր-Ներսէսեան, 1912):
42. Կիւլէտէրեան, Բաբգէն, *Եղիշե. քննական ուսումնասիրութիւն* (Վիեննա: 1909)
43. Կուրտիկյան, Ստեփան, *Սովետական Միության հերոս Հունան Ավետիսյան* (Երևան: ՍՍՌՄ ԳԱ հայկ. ֆիլիալ, 1945):
44. Հակոբյան, Արարատ, *Հայաստանի հանրապետություն* (Երևան: Հայաստան, 1992):

45. Զյուսյան, Մինաս, *Պավիթ Բեկ* (Երևան: ՍՍՌՄ ԳԱ հայկ. ֆիլիալ, 1943):
46. Ղազախեցյան, Վլադիմիր, *Հայաստանը 1920-1940 թթ.* (Երևան: Պատմության ինստիտուտ, 2006):
47. Ղանալանյան, Արամ, *Ավանդապատում* (Երևան: ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ., 1969):
48. Մալխասյան, Արմո, *Գեներալ-մայոր Նվեր Սաֆարյան* (Երևան: ՍՍՌՄ ԳԱ հայկ. ֆիլիալ, 1944):
49. Մալխասյան, Ստեփան (թրգմ.), *Հայոց պատմություն* (Երևան: Հայպետհրատ, 1940):
50. Մկրյան, Մկրտիչ, *Հայ հին զրականության պատմություն: (V-X դարեր)* (Երևան: Երևանի համալս. հրատ., 1976):
51. Մուրադյան, Հրայր, *Վարդան Մամիկոնյան* (Երևան: ՍՍՌՄ ԳԱ հայկ. ֆիլիալ, 1943):
52. Նալբանդյան, Վաչե, *Վարդանանց պատերազմը և Դ. Դեմիրճյանի «Վարդանանքը»* (Երևան: ԵՊՀ հրատ., 1955):
53. Շահազիզեան, Սմբատ, *Յիշողութիւններ Վարդանանց տօնի առիթով* (Մոսկուա: Տպարան Բ. Բարխուդարեանի, 1901):
54. Պատկանյան, Ռաֆայել, *Երկեր* (Երևան: Հայպետհրատ, 1955):
55. Սարգսյան, Աշոտ, Արարատ Հակոբյան, *Հայոց պատմություն* (Երևան: Ճարտարագետ, 2004):
56. Սարուխանյան, Նորայր, *Հայ պատմագիտությունը XIX դարում և XX դարասկզբին* (Երևան: ՀՀ ԳԱԱ հրատ., 2013):
57. Սեբեոս, *Պատմութիւն Սեբեոսի եպիսկոպոսի ի Հերակլն* (Կոստանդնուպօլիս: տպ. Յովհաննու Միլիենտիսեան, 1851):
58. Սիմոնյան, Հրաչիկ, *Հայոց պատմության հիմնահարցեր* (Երևան: ԵՊՀ հրատ., 2000):
59. Ստեփանյան, Ստեփան, *Հայ առաքելական եկեղեցին ստալինյան բռնապետության օրոք* (Երևան: Ապոլոն, 1994):
60. Տեր-Մինասյան, Երվանդ (թրգմ.), *Եղիշեի Վարդանանց պատմությունը* (Երևան: Հայպետհրատ, 1946):
61. Տեր-Մինասյան, Երվանդ, *Պատմա-բանասիրական ուսումնասիրություններ* (Երևան: Հայկական ՍՍՀ ԳԱ հրատ., 1971):
62. Տեր-Մինասյան, Երվանդ, (թրգմ.), *Եղիշեի Վարդանանց պատմությունը* (Երևան: Հայպետհրատ, 1946):
63. Տեր-Մկրտչյան, Գալուստ, *Հայագիտական ուսումնասիրություններ, հ. 2*, (Էջմիածին: Մայր Աթոռ սուրբ Էջմիածնի տպարան, 1998):
64. Փարպեցի, Ղազար, *Հայոց պատմություն: Թուրք Վահան Մամիկոնյանին* (Երևան: Երևանի համալսարանի հրատ., 1982):
65. Boer, Roland, *Stalin: From Theology to the Philosophy of Socialism in Power* (Singapore: Springer, 2017):
66. Boffa, Giuseppe, *The Stalin Phenomenon* (Ithaca, London: Cornell University Press, 1992)
67. Boyarin, Daniel, *Dying for God: Martyrdom and the Making of Christianity and Judaism* (Stanford: Stanford University Press, 1999):
68. Brunstedt, Jonathan, *The Soviet Myth of World War II: Patriotic Memory and the Russian Question in the USSR* (Cambridge: Cambridge University Press, 2021)
69. Castelli, Elizabeth A., *Martyrdom and Memory: Early Christian Culture Making* (New York: Columbia University Press, 2004):

70. Cohn, Norman, *Cosmos, Chaos, and the World to Come: The Ancient Roots of Apocalyptic Faith* (New Haven: Yale University Press, 1993):
71. Conquest, Robert, *The Great Terror: A Reassessment* (Oxford: Oxford University Press, 1990);
72. Corley, Felix (ἡύρ.), *Religion in the Soviet Union: An Archival Reader* (London: Macmillan Press, 1996):
73. De George, Richard T., James P. Scanlan (ἡύρ.), *Marxism and Religion in Eastern Europe* (Dordrecht, D. Reidel Publishing Company, 1974):
74. Dear, I. C. B., M. R. D. Foot (ἡύρ.), *The Oxford Companion to World War II* (New York: Oxford University Press, 2001):
75. Deutscher, Isaak, *Stalin: A Political Bibliography* (New York, London: Oxford University Press, 1949)
76. Dobrenko, Evgeny, *Late Stalinism: The Aesthetics of Politics* (New Haven and London: Yale University Press, 2020)
77. Duncan, Hallas, *The Comintern* (London: Bookmarks, 1985)
78. Dunn, Dennis J., *The Catholic Church and the Soviet Government, 1939-1949* (Boulder: East European quarterly, 1977):
79. Fischer, Ruth, *Stalin and German Communism: A Study in the Origins of the State Party* (Cambridge: Harvard University Press, 2013):
80. Fitzpatrick, Sheila, *Everyday Stalinism* (New York: Oxford University Press. 1999):
81. Fitzpatrick, Sheila, *On Stalin's Team: The Years of Living Dangerously in Soviet Politics* (Princeton, Oxford: Princeton University Press, 2015)
82. Garsoian, Nina G., *Armenia between Byzantium and the Sassanians* (London: Variorum Reprints, 1985):
83. Garsoian, Nina G., *Church and Culture in Early Medieval Armenia* (Brookfield: Ashgate Variorum, 1999)
84. Garsoian, Nina G., *Studies on the Formation of Christian Armenia* (New York: Routledge, 2010):
85. Getty, J. Arch, *Origins of the Great Purges: The Soviet Communist Party Reconsidered, 1933–1938* (Cambridge: Cambridge University Press, 1987):
86. Getty, J. Arch, Roberta Manning (ἡύρ.), *Stalinist Terror: New Perspectives* (Cambridge: Cambridge University Press, 1993):
87. Graham, Robert A., *The Vatican and Communism during World War II: What Really Happened?* (San Francisco: Ignatius Press, 1996):
88. Harris, James, *The Great Fear: Stalin's Terror of 1930s* (Oxford: Oxford University Press, 2017);
89. Hoffmann, David L. (ἡύρ.), *Stalinism: The Essential Readings* (Oxford: Blackwell Publishing, 2003):
90. Miner, Steven Merritt, *Stalin's Holy War: Religion, Nationalism, and Alliance Politics, 1941-1945* (Chapel Hill, London: The University of North Carolina Press, 2003):
91. Moss, Candida R., *Ancient Christian Martyrdom: Diverse Practices, Theologies, and Traditions* (London: Yale University Press, 2012):
92. Pospelovsky, Dimitry, *The Russian Church under the Soviet Regime, 1917-1982* (Crestwood: St. Vladimir's Seminary Press, 1984):

93. Russel, James R., *Zoroastrianism in Armenia* (Cambridge: Harvard University Press, 1987):
94. Spinka, Matthew, *The Church in Soviet Russia* (New York: Oxford University Press, 1956):
95. Suny, Ronald Grigor, *Stalin: Passage to Revolution* (Princeton, New Jersey: Princeton University Press, 2020):
96. Suny, Ronald Grigor, *The Revenge of the Past: Nationalism, Revolution and the Collapse of the Soviet Union*, (Stanford: Stanford University Press, 1993)
97. Thomson, Robert W. (թրգմ.), Eghishe, *History of Vardan and the Armenian War* (Cambridge: Harvard University Press, 1982):
98. Thurston, Robert W., *Life and Terror in Stalin's Russia, 1939-1941* (New Heaven: Yale University Press, 1996):
99. Tucker, Robert, *Stalin in Power: The Revolution from Above, 1928-1941* (New York: WW Norton, 1990):
100. van Ree, Erik, *The Political Thought of Joseph Stalin: A Study in Twentieth-Century revolutionary Patriotism* (London, New York: Routledge, 2002):
101. William, George Carter, *Zoroastrianism and Judaism* (Boston: R. G. Badger, 1918):
102. Периханян, А.Г., *Материалы к этимологическому словарю древнеармянского языка* (Ереван: Изд-во НАН РА., 1993):

Հոդվածներ

1. ««Լիտերատուրնայա գազետա»-յում տպագրված Ա. Կարապետյանի «Ընդդեմ բուրժուական մացիոնալիզմի մնացուկների» հոդվածի քննարկումը», *Գրական թերթ*, 10 սեպտեմբերի 1948 թ.:
2. «Բանաձև Հայաստանի սովետական գրողների միության երկրորդ համագումարի», *Գրական թերթ*, 17 հոկտեմբեր 1946 թ.:
3. «Բոլշևիկորեն վերացնել թերությունները», *Գրական թերթ*, 22 սեպտեմբերի 1946 թ.:
4. «Ընկ. Ժյանովի զեկուցումը «Զվեզդա» և «Լենինգրադ» ամսագրերի մասին», *Գրական թերթ*, 27 սեպտեմբերի 1946 թ.:
5. «Ընկեր Ի. Վ. Ստալինի զեկուցումը ԽՍՀ Միության Սահմանադրության մախագծի մասին», *Խորհրդային Հայաստան*, 26 նոյեմբերի 1936 թ.:
6. «Ընկեր Ի. Վ. Ստալինի ճառը Մոսկվա քաղաքի ստալինյան ընտրական օկրուգի ընտրողների նախընտրական ժողովում, 1946 թվի փետրվարի 9-ին», *Գրական թերթ*, 20 փետրվարի 1946 թ.:
7. «Ընկեր Ստալինի հաշվետու զեկուցումը ՀԱՄԿԲԿ 17-րդ համագումարում, ՀԱՄԿԲԿ կենտկոմի աշխատանքի մասին», *Խորհրդային Հայաստան*, 20 հունվարի 1934 թ.:
8. «Ինքնաքննադատությունը Բոլշևիզմի փորձված զենքն է», *Գրական թերթ*, 31 օգոստոսի 1946 թ.:
9. «Կատարենք մեր սրբազան պարտքը հայրենիքի հանդեպ», *Գրական թերթ*, 10 սեպտեմբերի 1941 թ.:
10. «Կատարենք մեր սրբազան պարտքը հայրենիքի հանդեպ», *Գրական թերթ*, 10 սեպտեմբերի 1941 թ.:
11. «Համագումարի նախապատրաստման ընթացքը», *Գրական թերթ*, 20 հուլիսի 1946 թ.:

12. «Հայ գրականությունը Հայրենական պատերազմի օրերին. ընկ. Դ. Դեմիրճյանի ճառը», *Գրական թերթ*, 17 հոկտեմբեր 1946 թ.:
13. «Հայաստանի մայրաքաղաքի ինտելիգենցիայի միտինգը», *Սովետական գրականություն*, 1941, թիվ 7, էջ 25:
14. «Հայրենական պատերազմը և պաշտպանական պոեզիան», *Գրական թերթ*, 20 օգոստոսի, 1941 թ.:
15. «Հայրենական պատերազմը և պաշտպանական պոեզիան», *Գրական թերթ*, 20 օգոստոսի, 1941 թ.:
16. «Հին Հաւատք Հայոց», *Բազմավէպ*, 1895, թիվ 5, էջ 193-197, թիվ 6, էջ 241-250, թիվ 7, էջ 289-296:
17. «Նամակ ռազմաճակատից «Վարդանանք» պատմական վեպի հեղինակ ընկեր Դ. Դեմիրճյանին մի խումբ երիտասարդ մարտիկներից», *Գրական թերթ*, 31 մարտի 1945 թ.:
18. «Նամակ ռազմաճակատից «Վարդանանք» պատմական վեպի հեղինակ ընկեր Դ. Դեմիրճյանին մի խումբ երիտասարդ մարտիկներից», *Գրական թերթ*, 31 մարտի 1945 թ.:
19. «Պայքարի և հաղթանակի հոյակապ ծրագիր», *Գրական թերթ*, 10 օգոստոսի 1946 թ.:
20. «Պաշտպանական գրականությանը նվիրված խորհրդակցություն», *Գրական թերթ*, 30 հուլիսի 1939 թ.:
21. «Պաշտպանական գրականությանը նվիրված խորհրդակցություն», *Գրական թերթ*, 30 հուլիսի 1939 թ.:
22. «Պաշտպանության պետական կոմիտեի նախագահ Ի. Վ. Ստալինի ելույթը ռադիոյով», *Սովետական Հայաստան*, 4 հուլիս 1941 թ.:
23. «Պատերազմ պատերազմի դեմ», *Գրական թերթ*, 30 հուլիսի 1939 թ.:
24. «Պարոն Րաֆֆի ուղևորութիւնից Պարսկաստանում», *Մշակ*, 17 փետրվարի 1872 թ.:
25. «Ստալինյան չորրորդ հնգամյակը և գրականությունը (Գրողների միության ընդհանուր ժողովում)», *Գրական թերթ*, 1 մայիսի 1946 թ.:
26. Ադոնց, Նիկողայոս, Ադոնց, ««Դաւիթ Բէկ» վեպի պատմական հիմը եւ գաղափարախօսական արժէքը», ըստ՝ *Րաֆֆի (Յակոբ Մելիք-Յակոբեան)*. *Կեանքը, գրականութիւնը, յիշողութիւններ* (Փարիզ: 1937):
27. Ազատյան, Վարդան, «Ժամկետն ընդդեմ ժամանակի», <https://zot.am/vardanazatyan/>, այց՝ 6 դեկտեմբերի 2024 թ.:
28. Ալինեան, Ներսես, «Հ. Ն. Գաթըրճեանի ուսումնակիցներն եւ աշակերտութիւնը», *Հանդէս ամսօրեայ*, 1932, թիվ 1-2, էջ 74-75:
29. Աճառեան, Հ. Յ., «Քանի մը դիտողութիւնք», *Հանդէս ամսօրեայ*, 1895, թիվ 8, էջ 231-232:
30. Ասլանյան, Հ., «Իդեալիզմը և ազգային նիհիլիզմը մարքսիստական էսթետիկայի քողի տակ», *Գրական թերթ*, 26 հոկտեմբերի 1948 թ.:
31. Ավետիսյան, Գ., «Ժողովրդական հերոս Լիպարիտի բանաստեղծական կերպարը», *Գրական թերթ*, 10 սեպտեմբերի 1941 թ.:
32. Արաքս, «Գրող-ագիտատոր», *Սովետական գրականություն*, 1941, թիվ 7, էջ 35:
33. Գամառ-Քաթիպա, «Քաջ Վարդան Մամիկոնյանի մահը», *Կռունկ Հայոց աշխարհի*, 1861, թիվ 7, էջ 513-530:
34. Գևորգ արքեպիսկոպոս, Ամենայն Հայոց հայրապետության ազգընտիր տեղակալ, «Կոչ հավատացյալ հայ ժողովրդին. 2 փետրվարի 1943 թ.», *Էջմիածին*, 1944, թիվ Ա, էջ 9-10:

35. Գևորգ արքեպիսկոպոս, Նախագահ գերագույն հոգևոր խորհրդի, Ամենայն հայոց հայրապետության ազգընտիր տեղակալ «Կոչ հայ ժողովրդին», *Էջմիածին*, 1944, թիվ Ա, էջ 6-7:
36. Գրիգորյան, Աշոտ, ««Մայր Արաքսի» և «հայր Հռենոսի» միջև. Միսաք Խոստիկյանը և նրա *David der philosoph* ավարտաճառը», ըստ՝ Միսաք Խոստիկյան, *Դավիթ փիլիսոփան* (Երևան: Հովհաննիսյան ինստիտուտ, 2020), էջ 381-393:
37. Դեմիրճյան, Դ., «Կարմիր բանակը և կուլտուրան», *Սովետական գրականություն*, 1943, թիվ 2, էջ 47-50:
38. Դեմիրճյան, Դ., «Հայրենական պատերազմ», *Գրական թերթ*, 10 հուլիսի 1941 թ.:
39. Դեմիրճյան, Դ., «Պատմական համագումարը», *Գրական թերթ*, 15 մարտի 1939 թ.:
40. Դեմիրճյան, Դերենիկ, «Դեպի մեծ կուլտուրա», *Գրական թերթ*, 17 օգոստոսի 1947 թ.:
41. Դեմիրճյան, Դերենիկ, «Ինչի վրա եմ աշխատում», *Գրական թերթ*, 10 ապրիլի 1946 թ.:
42. Դեմիրճյան, Դերենիկ, «Վարդանանց պատերազմը», *Սովետական գրականություն*, 1943, թիվ 3, էջ 109-125, թիվ 4-5, էջ 82-91:
43. Դեմիրճյան, Դերենիկ, «Վարդանանքի մասին», *Սովետական Հայաստան*, 1952, թիվ 10, էջ 24-37:
44. Դվոյան, Սիրանուշ, «Նիկողայոս Ադոնցն ու ռաֆֆիական «գինյալ հայրենասիրության» գաղափարը», *Հայկական արդիությունների ուսումնասիրման նախագիծ*, <https://bit.ly/490hhQL>, այց՝ 26 նոյեմբերի 2023 թ.:
45. Եղիազարեանց, Սողոմոն, «Մեր ժողովրդական գրականութեան էտնոլոգիական նշանակությունը», *Մշակ*, 21 մարտի 1881 թ.:
46. Թերզիբաշյան, Վ., «Գրականությունն ու արվեստը ֆաշիզմի դեմ», *Գրական թերթ*, 10 սեպտեմբերի 1941 թ.:
47. Թոփչյան, Եղ., «Զևհի և բովանդակության ստալինյան մեկնաբանությունը», *Գրական թերթ*, 21 դեկտեմբերի 1939 թ.:
48. Ինճիկյան, Ա., «Գրական բարքերից», *Գրական թերթ*, 8 սեպտեմբեր 1946 թ.:
49. Իսահակյան, Ավ. «Մենք հաղթությամբ կելենք այս սրբազան պատերազմից», *Գրական թերթ*, 10 օգոստոսի, 1941 թ.:
50. Իսահակյան, Ավ., «Դ. Դեմիրճյան, «Վարդանանք»», *Սովետական Հայաստան*, 4 ապրիլի 1944 թ.:
51. Խալաթեան, Գրիգոր, «Նամակ առ խմբագրութիւն Եղիշէի աղբիւրների առթիւ», *Հանդէս ամսօրեայ*, 1895, թիվ 4, էջ 113-116:
52. Կարապետ վարդապետ, «Բնութեան խնդրի նկատմամբ մեր և Մխիթարեան հայրերի ունեցած հայեացքը», *Արարատ*, 1896, թիվ Դ, էջ 155-164:
53. Կարապետյան, Արամայիս, «Ընդդէմ բուրժուական մացիոնալիզմի մնացուկների», *Գրական թերթ*, 10 օգոստոսի 1948 թ.:
54. Հակոբյան, Գրիգոր, «Ներսէս Շնորհալու «Նորահրաշ պսակաւոր» և «Արիացեալք» հայրենասիրական շարականները», *Էջմիածին*, 1976, թիվ Բ, էջ 8-11:
55. Հարությունյան, Ավագ, «Հայոց ցեղասպանության 50-րդ տարելիցը և Երկրորդ համրապետությունը», *Նորավանք*, 2015, <http://www.noravank.am/upload/pdf/Avag-Harutyunyan.pdf> , այց՝ 5 դեկտեմբերի 2024 թ.:
56. Հացունի, «Խորհրդածութիւնք Եղիշէի վերայ, նոր քննադատութեան մի առթիւ», *Բազմավեպ*, 1896, թիվ 10, էջ 451-460, թիվ 11, էջ 481-493, թիվ 12, էջ 550-556, 1897, թիվ 1, էջ 9-16, թիվ 2, էջ 54-60, թիվ 3, էջ 104-109, թիվ 4, էջ 145-150, թիվ 9, էջ 418-423:

57. Հովհաննիսյան, Աշոտ «Մաշտոցյան գրերի պատմական նշանակությունը», *Պատմա-բանասիրական հանդես*, 1962, թիվ 2, էջ 3-14:
58. Մկրյան, Մ., «Իրականությունը լավ չճանաչելու արդյունքը», *Գրական թերթ*, 8 սեպտեմբեր 1946 թ.:
59. Մկրյան, Մ., «Վարդան Մամիկոնյանի կերպարը Եղիշեի պատմության մեջ» *Գրական թերթ*, 30 սեպտեմբեր 1941 թ.:
60. Մուպահաճեան, Ա., «Հ. Մատաթիա Գարագաշեան», *Մուրճ*, 1904, թիվ 1, էջ 57-72:
61. Մուրադյան, Հայկուհի, «Խորհրդային Հայաստանի մշակութային քաղաքականությունը «Չնհալի» տարիներին», *Պատմություն և մշակույթ*, ԵՊՀ, 2018, էջ 376-383:
62. Մուրատեանց, Գ., «Հինգերորդ դարու հայերը», *Կռունկ Հայոց աշխարհի*, 1860, թիվ 4, էջ 274-299:
63. Յ., Ս., «Եղիշեի և Մակբայեցվոց գրքերի հարաբերության խնդիրը», *Արարատ*, 1896, թիվ ԺԲ, էջ 553-555:
64. Նազարեանց, Ստեփանոս, «Հայոց ազգի լուսաւորութեան կամ սուրբ թարգմանիչների դարը», *Հյուսիսսփայլ*, 1860, թիվ 2, էջ 125-134:
65. Շահնազարյան, Իրինա, ««Մաքրության» քաղաքականությունը. ստալինյան մշակութային հեղափոխությունը 1920-ականների երկրորդ կեսին», Հայկական արդիությունների ուսումնասիրման նախագիծ, 2022, <https://shorturl.at/kNgKT> , այց՝ 6 դեկտեմբերի 2024 թ.:
66. Շահնազարյան, Իրինա, «Հարատևող հին և հավակնոտ նորի միջև. կենցաղի ու արվեստի արդիականացման փորձը 1920-ականների առաջին կեսին», Հայկական արդիությունների ուսումնասիրության նախագիծ, 2021, <https://shorturl.at/NAki6> , այց՝ 8 դեկտեմբերի 2024 թ.:
67. Շիրմազանյան, Գալուստ, «Դարձեալ թե ուր են Աւարայր եւ Տղմուտ», *Արարատ*, 1873, թիվ Ե, էջ 186:
68. Զօպանեան, Արշակ, «Հերոսները», *Նոր կեանք*, 1898, թիվ 5, էջ 65-68:
69. Պատրիկ, «Ս. Ղևոնդյանց անմահ հիշատակին», *Էջմիածին*, 1944, թիվ Բ, էջ 14-18:
70. Պոսպելով, Պ., «Տենդենցիոզ և անբարեխիղճ քննադատության դեմ», *Գրական թերթ*, 19 հոկտեմբերի 1948 թ.:
71. Ռուբեն վարդապետ, «Մեր սրբության սրբոցը», *Էջմիածին*, 1944, թիվ Զ, էջ 16-19:
72. Սողոմոնյան, Ս., «Սովետական հայրենասիրությունը և գեղարվեստական գրականությունը», *Գրական թերթ*, 24 հուլիսի 1947 թ.:
73. Վարդանյան, Վ., «Ա. Մ. Գարագաշյանի նորահայտ նամակները», *Բանբեր Հայաստանի արխիվների*, 1960, թիվ 1, էջ 49-55:
74. Տէր Պօղոսեան, Գրիգոր, «Եղիշեի պատմութեան աղբիւրը», *Հանդէս ամսօրեայ*, 1895, թիվ 1, էջ 20-23, թիվ 2, էջ 58-61, թիվ 4, էջ 110-113:
75. Տէր Պօղոսեան, Գրիգոր, «Նկատողութիւններ Եղիշեի պատմութեան վերաբերեալ», *Հանդէս ամսօրեայ*, 1896, թիվ 5, էջ 129-133, թիվ 6, էջ 168-170, թիվ 7, էջ 197-200, թիվ 10, էջ 302-305:
76. Տէր-Մկրտչեանց, Գալուստ, «Գարագաշեանի Քննական Հայոց պատմութիւնը», *Մուրճ*, 1895, թիվ 6, էջ 809-821, թիվ 7, էջ 962-978:
77. Ananikian, Mardiros, «Armenian Mythology», ըստ՝ J. A. MacCulloch (խմբ.), *The Mythology of All Races*, h. 7, (New York: Marshall Jones Company, 1925):
78. Azatyan, Vardan, «Disintegrating Progress: Bolshevism, National Modernism, and the Emergence of Contemporary Art Practices in Armenia», *ARTMargins*, 2012, թիվ 1, էջ 62-87:

79. Barr, James, «The Question of Religious Influence: The Case of Zoroastrianism, Judaism and Christianity», *The Journal of the American Academy of Religion*, 1985, փիւ 2, էջ 201-235
80. Boyce, Mary, «On the Orthodoxy of Sasanian Zoroastrianism», *Bulletin of the School of Oriental and African Studies*, 1996, փիւ 59, էջ 11-28:
81. Brandenberger, David, «Proletarian Internationalism, “Soviet Patriotism” and the Rise of Russocentric Etatism During the Stalinist 1930s», *Left History*, 1999, փիւ 5, էջ 80-100:
82. Brandenberger, David, «Review of *Stalin’s Holy War: Religion, Nationalism, and Alliance Politics, 1941-1945*, by Steven Merritt Miner», *Journal of Cold War Studies*, 2005, փիւ 3, էջ 196-197:
83. Carr, E. H. «Socialism in One Country, 1924-1926», *Science and Society*, 1961, փիւ 3, էջ 275–278:
84. de Jong, Albert, «Armenian and Georgian Zoroastrianism», ըստ Michael Stausberg and Yuhān Sohrab-Dinshaw Vevaina (խմբ.), *The Wiley Blackwell Companion to Zoroastrianism* (Oxford: Wiley Blackwell, 2015), էջ 119-129:
85. de Jong, Albert, «Zoroastrian Self-definition in Contact with other Faiths», *Irano-Judaica*, 2003, փիւ 5, էջ 16-26:
86. Garsoian, Nina G., «Prolegomena to a Study of the Iranian Aspects in Arsacid Armenia», *Հանդես ամսօրեայ*, 1976, փիւ 1-12, էջ 179-180:
87. Hübschmann, Heinrich, «Über die Stellung des Armenischen im Kreise der indogermanischen Sprachen», *Zeitschrift für vergleichende Sprachforschung der indogermanischen Sprachen*, 1877, h. 23:
88. Humphreys, Brendan, «Ethnic and Religious Minorities in Stalin’s Soviet Union: New Dimensions of Research» *Scando-Slavica*, 2018, փիւ 2, էջ 312–314:
89. Jany, Janos, «Cruelty against Leniency: The Case of Imperial Zoroastrian Criminal Law», *Religions*, 2023, փիւ 14 (2), էջ 1-15:
90. Mcneal, Robert, «The Decisions of the CPSU and the Great Purge», *Soviet Studies* 1971, հոկտեմբեր, էջ 177–185
91. Mills, Charles W., «The Moral Epistemology of Stalinism», *Politics & Society*, 1994, փիւ 1, էջ 31-57:
92. Mills, Charles W., «The Moral Epistemology of Stalinism», *Politics and Society*, 1994, փիւ 1, էջ 31-57:
93. Pospelovsky, Dimitry, «The ‘Best Years’ of Stalin’s Church Policy (1942-1948) in the Light of Archival Documents», *Religion, State, and Society*, 1997, փիւ 2, էջ 139-162:
94. Primiano, Leonard Norman, «Vernacular Religion and the Search for Method in Religious Folklife», *Western Folklore*, 1995, փիւ 54, էջ 37-56:
95. Rennie, Bryan, «Zoroastrianism: The Iranian Roots of Christianity?», *CSSR Bulletin*, 2007, փիւ 36, էջ 3-7:
96. Shaked, Shaul, «Iranian Influence on Judaism: First Century B. C. E. to Second Century C. E.», ըստ W. D. Davis, Lewis Finkelstein (խմբ.), *Cambridge History of Judaism* (Cambridge: Cambridge University Press, 1984), էջ 308-325:
97. Siekierski, Konrad, «The Armenian Apostolic Church and Vernacular Christianity in Soviet Armenia», *Keston Newsletter*, 2013, փիւ 18, էջ 15-20:
98. Stausberg, Michael, «On the State and Prospects of the Study of Zoroastrianism», *Numen*, 2008, փիւ 55, էջ 561-600:

99. Unger, A.L., «Stalin's Renewal of the Leading Stratum: A Note on the Great Purge», *Soviet Studies*, 1969, հունվար, էջ 321–330:
100. van Ree, Erik, «Socialism in one country: A Reassessment», *Studies in East European Thought*, 1998, քիվ 2, էջ 77–117:
101. van Ree, Erik, «Stalin and the National Question», *Revolutionary Russia*, 1994, քիվ 7, էջ 214-238:
102. Zhamharyan, Gagik, Gayane Ghazaryan, «The Daily Life of the Armenian Clergy (Priests) in the Post-War Years (1946-1954)», *Բանբեր հայագիտության*, 2023, քիվ 3, էջ 107-114:
103. Агаджанян, А., «Этнос, нация и религия: научные парадигмы и реальность Южного Кавказа», *Государство, религия, церковь в России и за рубежом*, 2016, քիվ 2, էջ 331-356:
104. Крюкова, Н.В. «Вернакулярное христианство в современной Армении: сельские молельни и книги-«святыя»», ըստ՝ Е.Б. Барина (խմբ.), *Проблемы национального единства и идентичности в контексте мирового опыта* (Москва: Институт этнологии и антропологии РАН, 2017), էջ 102-112:
105. Секерски, Конрад, «Встреча у дерева: дуб полководца Вардана и политика символов в современной Армении», ըստ՝ Լևոն Արրահամյան, Աղասի Թադևոսյան, Թամար Չալրապետյան (խմբ.), *Ավանդականը և արդիականը հայոց մշակույթում* (Երևան: ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2010), էջ 273-287:
106. Сталин, И.В., *Сочинения*, т. 11 (Москва: Государственное издательство политической литературы, 1949):
107. Сталин, И.В., *Сочинения*, т. 16 (Москва: Издательство «Писатель», 1997):